

HAGABLADET

Nr 4 / 2009

Amor i Hagaparken

I dessa dagar kan det vara roande att påminna sig om kärleksguden Amors närvaro i Hagaparken. På södra sidan om Ekotemplets kulle stod från 1780-talet till 1860-talet ett litet tempel, ritat av Louis Jean Desprez och tänkt att inrymma Johan Tobias Sergels marmorgrupp Amor och Psyke, nu i Nationalmuseum. Gruppen kom aldrig på plats, och templet förföll alltmer, tills det slutligen revs.

Sergel arbetade med motivet på 1770-talet under sin långa vistelse i Rom. Han fångades av den dramatiska sagan om Amor och Psyke, som berättats av den romerske författaren Apulejos på 200-talet e.Kr. Psyke var en underskön flicka, som väckte kärleksgudinnan Venus avund. Hon skickade sin son Amor att göra Psyke förälskad i en ful gammal gubbe, men Amor blev själv kär i Psyke och förde henne till sitt slott. Där fick hon lova att bara umgås med Amor i nattens mörker för att inte upptäcka vem han var. En natt blev nyfikenheten för stark, Psyke tänkte en oljelampa och såg vem den älskade var. Amor vaknade och lämnade Psyke, som brutit sitt löfte.

Men sagan slutar lyckligt – efter många prövningar återförenas paret och Olympens härskare Jupiter upptar

Psyke bland de gudomliga, så att de två kan förenas. Psyke blir kärlekens gudinna och alla älskandes bundsförvant.

Sergel har valt att skildra scenen då Amor förtörnad bryter upp och lämnar Psyke, som vädjande försöker hålla honom kvar. Paret motstridiga känslor fångas i deras rörelser, ett tacksamt motiv för en skulpturgrupp. Den franske kungen Ludvig XV hade beställt den av Sergel, men kungen dog 1774. Två år senare övertog Gustav III beställningen, och skulpturen fördes hem till Sverige. Det var troligen den franske arkitekten Léon Dufourny som kom på tanken att rita ett litet Amortempel för Sergels skulptur på Haga 1788. Desprez övertog idén och templet byggdes öster om Gustav III:s paviljong, där det fanns en avriven husgrund att utnyttja.

Även om inte Gustav III själv funnit på att föra in Amor i Hagaparken, tyckte han säkert att idén var lysande och väl i samklang med visionen för Haga, där lustparken skulle förädlas >>>

Gustav III:s favoritarkitekt Louis Jean Desprez ritade det lilla templet för Amor och Psyke, som byggdes söder om kullen med Ekotemplet nära Hagapaviljongen. I bakgrunden anas en av kungens gondoler. På höjden ses ett av de många parkprojekten som till skillnad från templet aldrig förverkligades, en kolonn krönt av en staty av Gustav Vasa. Kärlekstemplet revs på 1860-talet. Tänk om det kunde byggas upp igen – Desprez' detaljerade ritningar finns kvar! Akvarellen av Desprez finns i Nationalmuseum.

HAGABLADET

är en tidning för natur och kultur vid Haga-Brunnsviken. Den utkommer med fyra nummer per år. Lösnummerpris 10 kr.

REDAKTION:

Ingrid Sjöström,
Sverker Michélsen.

ANSVARIG UTGIVARE:

Märtha Angert
Lilliestråle

HAGA-BRUNNSVIKENS
VÄNNER

info@haga-brunnsviken.org
Box 23224
104 35 Stockholm

Riksspelman Märten Hellqvist med näverborn i en kajak. Sara Fonseca dansar. Båten Delfin IV färdas med Krausmusik.

Novemberkvällen när Brunnsviken glittrade av ljus

DEN MÖRKA ÅRSTIDENS första dag ordnade Haga-Brunnsvikens vänner en ljusets fest. Runt Brunnsviken samlades människor och tände ljus och marschaller. Besökarna fick uppleva områdets natur och kultur i en annorlunda atmosfär. Både från land och vatten hördes musik, teatergrupp och dansare värmdes i den grå skymningen. Kaféer höll öppet under kvällen. *Fler bilder på mittuppslaget!*

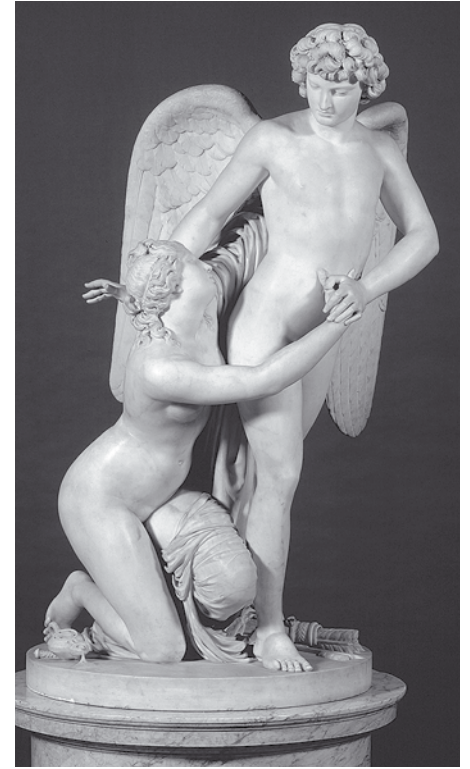
»»» genom associationer till antikens gudavärld. Den tidens bildade elit kände väl till de klassiska legenderna och kunde tyda symboliken.

Amor och Psyke-templet är borta, bara grunden kan anas. Men det finns ett annat konstverk kvar där kärlekens beskyddarinna Psyke kan beskådas. Det är kanske inte så många som lagt märke till reliefen på Gustav III:s paviljongs norra fasad. Över ingången sitter reliefen Kärlekens åldrar av den kände danske skulptören Bertel Thorvaldsen. Han utförde originalet i Rom 1824. Den reliefen finns på Thorvaldsens museum och spreds i gipsavgjutningar, varav en på 1840-talet under Oskar I:s tid sattes upp på Hagapaviljongen, tillsammans med de två medaljongerna av Dagen och Natten av samme skulptör.

Thorvaldsen tar upp en annan episod i Psykesagan, inspirerad både av pompejanska väggfresker och av en

målning av den franske konstnären Joseph Marie Vien 1760, där Psyke säljer små amoriner till kärlekstörstande kunder. Psyke, som sitter längst till höger, delar ut kärlekens gåva i form av små amoriner ur en bur. Män och kvinnor i olika åldrar tar emot gåvan på skilda vis. Tonårsflickan bakom Psyke är försiktigt nyfiken, den knäböjande unga kvinnan framför Psyke överlycklig, liksom den mogna modern i mitten. Intill henne står en trött, gravid kvinna och håller likgiltigt sin amorin i vingarna. Den sittande äldre mannen orkar inte heller med sin lekfulla amorin, medan gubben längst till vänster förgäves försöker fånga en amorin i flykten.

Så ger Thorvaldsen en lättläst och allmängiltig bild av kärlekens väsen och växlingar under livets gång, tänkvärd för både hög och låg, gammal och ung, som har sina vägar förbi paviljongen. I.S.

Original till reliefen Kärlekens åldrar av Bertel Thorvaldsen, som är utställt i Thorvaldsens museum i Köpenhamn. I museet är det lättare att se de olika figurerna än på avgjutningen över entrén till Gustav III:s paviljong. Foto Thorvaldsens museum (ovan t.v.).

Desprez' Amor och Psyke-templet byggdes för att bysa Joban Tobias Sergels marmorskulptur av kärleksparet, men skulpturen kom aldrig på plats. Den kan ses på Nationalmuseum i den stora 1700-talssalen på övre våningen. Foto Nationalmuseum (ovan).

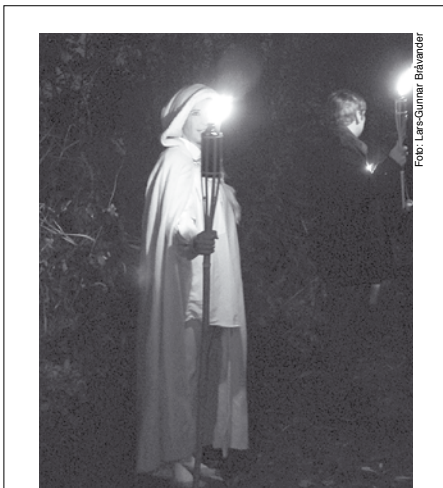

Foto: Lars-Göran Behreder

Mer ljus över Brunnsviken
**HAGA – BRUNNSVIKENS
 VÄNNER**
 Bli medlem!

Årsavgift 150 kronor.

Familjemedlem, studerande upp till 25 år:
 75 kr. Föreningar och företag: 275 kr.
 Postgiro: 428 37 57 – 5.

www.haga-brunnsviken.org

Kunglig lustpark med storslagen historia

Nu lanseras boken HAGA – ETT KUNGLIGT KULTURARV. Boken har tillkommit genom ett samarbete mellan Kungl. Hovstaterna och Statens fastighetsverk, och är det sjätte bandet i serien *De Kungliga Slotten*. Detta praktverk ger en utförlig presentation av Haga – om landskapsparkens tillkomst, byggnadernas historia och inredningar, samt de kungliga byggherrarna.

285:-
 Frakt 39:-

HUVUDREDAKTÖR Ingrid Sjöström
 FOTO Jens Lindhe

Haga

ETT KUNGLIGT KULTURARV

INBUNDEN MED SKYDDSSOMSLAG
 FORMAT: 225x300 MM
 408 SIDOR, 415 BILDER
 ISBN: 978-91-85815-27-2
 UTGIVEN: NOVEMBER 2009
 FÖRLAG: VOTUM FÖRLAG
 REK. CIRKAPRIS: 480:-

BESTÄLL PÅ ORDER@VOTUMFORLAG.SE. MÄRK BESTÄLLNINGEN: HAGAVÄNNER
 GÄLLER TILL OCH MED 31/12 2009

Skyddet kring Haga slott

INFÖR KRONPRINSESSAN VICTORIAS OCH Daniels inflyttning på Haga slott efter bröllopet i juni 2010 har arbetena med ombyggnad och avspärningar kring slottet påbörjats. I Hagabladet nr 3 2009 vidarebefordrade vi ståthållarens information om planerna, som även presenterats i andra media. Haga-Brunnsvikens vänner har fått många förfrågningar från medlemmarna och för att få veta mer om bakgrunden och genomförandet bad föreningen att få träffa de ansvariga.

Vid ett möte på slottet den 9 november fick en grupp ur styrelsen en grundlig föredragning av ståthållaren Lennart Ahlgren, förvaltaren Lennart von Quanten från Statens fastighetsverk och slottsarkitekten för Haga och Ulriksdals parker, Kolbjörn Waern. Närvarande var även Gunnar Haeger och Gunnar Björkman från Kungl. Djurgårdsförvaltningen samt representanter för slottets informationsavdelning. Från Haga-Brunnsvikens vänner deltog Märtha Angert Lilliestråle, Sylvia Dowlén, Martin Hansson och Ingrid Sjöström.

Efter det att olika andra bostadsalternativ för kronprinsessparet hade dömts ut, främst av säkerhetsskäl, bl.a. Ulriksdal och olika fastigheter på Drottningholm, stannade man för Haga slott, som ju varit bostad för kungahusets medlemmar sedan det uppfördes 1802–08, med ett uppehåll efter 1950. Det kungliga boendet kan betraktas som en väsentlig del av Hagaparkens historiska kulturvärden. Kungens dispositionsrätt, som överlätits på regeringen 1966, återgick till Kgl. Hovstaten den 1 oktober i år. Haga slott rustas nu och byggs om med en privat del och en del för representation. Kronprinsessans representationsuppdrag kommer successivt att öka framöver och det är viktigt att slottet kan fungera som alternativ till Stockholms slott. Ombyggnaden har godkänts av Riksantikvarieämbetet.

När det gäller avspärningarna kring slottet är det naturligtvis säkerheten och skyddet för privatlivet som varit styrande. Dragningen av de nya staketerna, som utformas lika de befintliga, skapar en fredad zon för familjen, som där ska skyddas helt från insyn och besvärande uppmärksamhet från paparazzi och från andra attacker som alltid finns som latenta hot. Slottsvakt kommer att bemanna Ekonomibygg-

naden dygnet runt och SÄPO vid behov, men militär vakthållning av typ högvakt blir det inte.

Hagaparken ligger i Solna kommun och ingår i Kungliga nationalstadsparken. Den ligger utanför detaljplanelagt område. Solna kommun har givit dispens från strandskyddsbestämmelserna, på villkor att staketet längs Brunnsviken dras minst 20 meter från strandkanten. Enligt det framlagda förslaget ska nya planteringar, främst i form av häckar, göras innanför staketet där insynsskydd krävs. Den ganska förvuxna och ovårdade vegetationen ska gallras och förbättras. Vassen ska tas bort längs större partier. En uppgrustad, 2,7 meter bred grusväg dras längs stranden och följer till största delen den nuvarande Hälsans stig runt udden och förbi Ekotemplet och Gustav III:s paviljong. Man förbereder också för att senare kunna anordna belysning längs gångvägen. Ansökan om att få göra dessa ingrepp är under beredning på Riksantikvarieämbetet. Nationalstadsparksrådet med landshövdningen som ordförande är informerat. Länsstyrelsen har att pröva om de planerade åtgärderna är förenliga med bestämmelserna för Kungliga nationalstadsparken.

Att Haga slott blir permanent bebott kommer att generera viss ökad trafik genom parken. Tillfarten kommer som hittills att ske via Haga Norra grindar på vägen bakom Koppartälten och ned förbi båtklubben. I undantagsfall kan körvägen via Haga Södra grindar komma att användas, men inga nya vägar tillkommer.

* * *

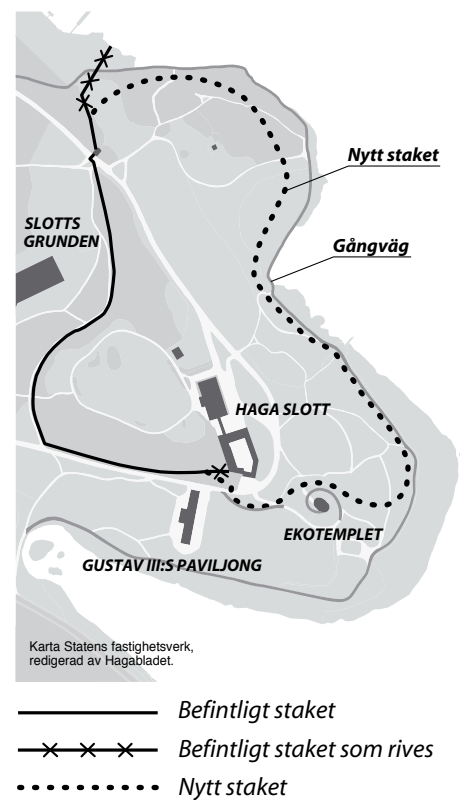
Efter föredragningen har många frågor fått svar. Planprocessen följer den fastställda ordningen och alla påbjudna instanser har behandlat frågan, eller kommer att inom kort göra det. Även om informationen inledningsvis varit ganska knapphändig finns nu en önskan från de ansvariga att hålla kontakt med olika intressenter och kontinuerligt föra ut information.

Ur allmänhetens synpunkt kan man sortera för- och nackdelar. Det är positivt att Haga åter får en kunglig bostad, som ger glans åt miljön och knyter an till parkens långa historia. Det populära paret välkomnas till Haga slott av många Solna- och Stockholmsbor. Rimligen kommer parken som helhet

få större anslag för skötsel och uppgrustning. Ökad bevakning och tillsyn dygnet om kan också uppskattas av många flanörer. Vägen längs stranden får en välbehövlig uppgradering. De föreslagna ingreppen är reversibla och kan återställas eller ändras i framtiden.

Mot detta kan ställas att tillgängligheten minskar och att drygt 5 % av parkens yta stängs av. Vägen längs stranden blir hårt utnyttjad av gående med och utan barnvagn eller hund, joggare och cyklister. Trängsel, kollisioner och irritation kan befaras. Säkerhetsanordningar kring slottet kan upplevas som störande på olika sätt. Trafiken på tillfartsvägen kommer att öka.

Det finns många punkter i programmet som ännu är preliminära. Nationalstadsparkens bestämmelser är strikta och de nyplanteringar och andra anläggningar som ska göras måste stämma överens med karaktären av engelsk park som präglar Haga. Hänsyn till djurliv och flora måste också tas. Förhoppningsvis inhämtas nu synpunkter från experter och intressegrupper så att olika lösningar av vägens och det avspärrade områdets utformning kan prövas. Givna samtalspartner är Förbundet för Ekoparken och Kommittén för Gustavianska Parken. Haga-Brunnsvikens vänner kommer att noga följa den fortsatta planeringen och arbetena. I.S.

1. Sara Fonseca dansar till musik av Marco Fonseca. Gustav III:s paviljong i bakgrunden.

2. Göran Wengelin, Luis Badás, Michael Ingman samt Rickard Ingman deltog från

Andra Livgardet, en militärhistorisk förening.

3. Upplysta träd vid Gustav III:s paviljong.

4. Hans Åstrand, ordförande för Kraussällskapet väljer musik ombord på båten

Delfinen IV. Här tillsammans med Carl Vilhelm Angert och Richard Murray, ordförande i Förbundet för Ekoparken.

5. Lisa Lindqvist som Tintomara deklamerar:

En fest för ljuset vid Brunnsvikens stränder

EN FEST FÖR GEMENSKAPEN VID BRUNNSVIKENS stränder. För en stund tvingades mörkret bort av marschaller och facklor. Över vattnet tonade lockande musik och höstens gula blad virvlade iväg från dansens hetta i skyndsam brådska. Tintomaras klagan hördes viskande bland träden.

Ja, så kunde vandraren möta Brunnsvikens välbekanta natur den första november när

Haga-Brunnsvikens vänner ordnade ljusfest. Evenemanget ville ge en stund av glädje, värme och reflexion tillsammans med andra besökare samtidigt som de rika natur- och kulturmiljöerna uppmärksammades. Över vattnet hördes musik av Kraus. Teatergruppen kom med båt och spelade en fri och bearbetad tolkning av slutscenen i Almquists Drottningens Juvelsmycke där Tintomara, som är oskyldig, flyr till Solna skog efter mordet på Gustav III.

Från Brunnsvikens kanotkubb

hördes tonerna från kulning, näverlur och kohorn. Alver smög i Bergianska trädgården. Kaféerna vid Stallmästargården, Koppartälten, Sjöstugan och Kanotklubben höll öppet. Varm dryck och choklad bjöds vid stranden vid hotell Radisson och Bergianska.

Kanske såg man en eller två platser. Brunnsviken är stor och allt gick inte att uppleva. Men kanske tände vi vår medhavda marschall med en ny känsla och förhoppning denna afton.

Märtha Angert Lilliestråle

ELDARS SKEN PÅ SJU PLATSER FRÅN NORR TILL SÖDER

Stöd till genomförandet: ateljé Lyktan (ljussättning och strålkastare) – Bengt Rundquist, Kvalitetscentrum AB (teknisk utrustning) – EnergoRetea (elverk) – Konny Domnauer (fotografi) – Hans Åstrand, Kraussällskapet – Solna stad – Strömma Turism och Sjöfart (båten Delfin IV).

Stöd till artisterna: Bergianska trädgårdens vänner – Brunnsvikens kanotklubb – Fjärilshuset på Haga – Förbundet för Ekoparken – Radisson Blue Royal Hotel – Ångpanneföreningen.

Foton: Konny Domnauer (bild nr 2, 3, 5, 6, 7, 8), Marcus Boberg (nr 1, 9), Birgitta Åstrand (nr 4).

2 Foto: Komy Dommauer

3 Foto: Marcus Boborg

4 Foto: Biglita Åstrand

5 Foto: Komy Dommauer

6 Foto: Komy Dommauer

"Här, i skuggorna av lövens kronor, mot vattnet till, vilar en hemlighet. Lika grym som den är sann". Berättare: Andreas Strindér (ej på bild).
6. Jana Zupanc välkomnar publiken som

väntar på teatergruppen. Bortom Stallmästaregården lyftkranar vid Norrtull.
7. Catarina Abelli kular och blåser i sin näverlur. En okänd kvinna svarar.

8. Carl-Henrik Fernandi avslutar pjäsen med Händels *Lascia ch'io pianga* – "låt mig begråta mitt grymma öde, låt längta efter frihet".
9. Ljussatta träd vid Brunnsvikens strand.

7 Foto: Komy Dommauer

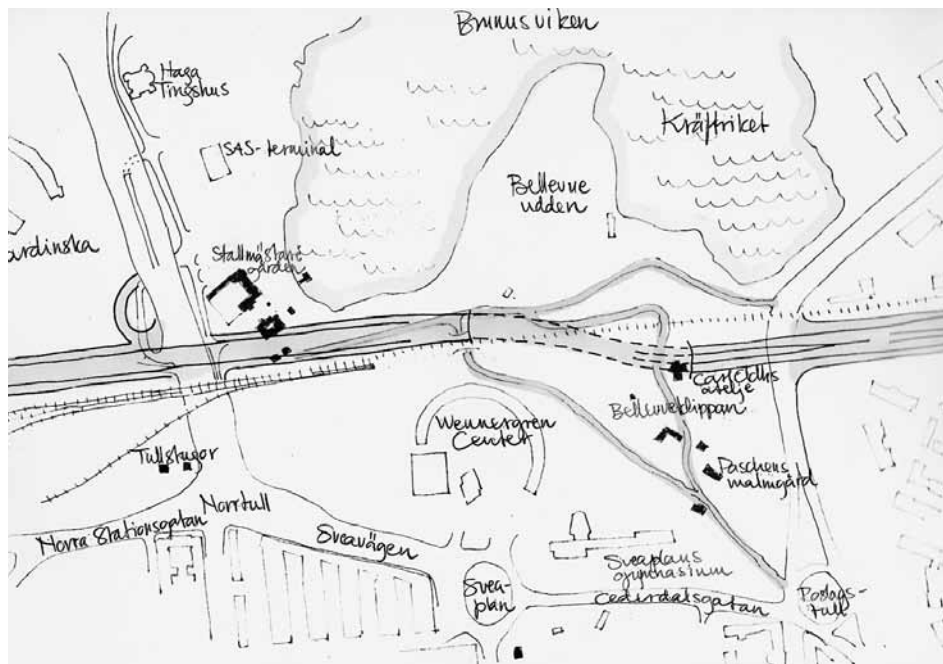

8 Foto: Komy Dommauer

9 Foto: Marcus Boborg

Bellevue och Norra länken – 30 års kamp

Norra länkens dragning enligt alternativ 1, 1978–79, renritning av Jana Zupanc. Fullt så illa blev det inte...

När vi nu bevittnar hur Norra länken långsamt tuggar sig igenom Bellevuehöjden och snart skär igenom gräsmattan bakom Sveaplan är det intressant att minnas hur kampen fördes för trettio år sedan. Då hade Vägverket avslagit förslaget att leda länken genom Cedersdalsgatan och beställt alternativa lösningar från Stadsbyggnadskontoret. Ett av alternativen i den första remissrundan 1978, nr 1, innebar att leden skulle stryka rakt över Stallmästargården och sedan sprängas genom Bellevuehöjden i ytschakt. Stallmästaregården och Eldhs ateljémuseum "kan ej ligga kvar i sina nuvarande lägen" konstateras i texten. Efter tunnelns färdigställande skulle naturen på kullen "återställas" till en kostnad av 14 Mkr, varav 7 Mkr "för att återskapa berget över tunneln".

En av dem som starkast engagerade sig till Bellevues försvar var landskapsarkitekten Jana Zupanc, som på

Stockholms stadsmuseum ordnade en utställning om projektet och med bl.a. denna skiss åskådliggjorde konsekvenserna i parken. Margareta Cramér på museet tog fram äldre bilder och målningar som belyste parkens historia. Hur gick det sedan? Jana berättar mer om nästa remissrunda 1980 och fortsättningen i kommande nummer av Hagabladet.

BELLEVUE JUST NU

De väldiga tunnelarbetena framskrider, schaktet på gräsmattan bakom Socialhögskolan, f.d. Sveaplans läroverk ska tas upp nästa år. Samtidigt har en upprustning påbörjats i den norra delen av parken, där sly och ogräslika buskage gallras och tuktas till förmån för den ädlare parknaturen. Som grund finns ett ambitiöst program för utveckling av parken från april i år och utarbetat av Tema landskapsarkitekter, Tyréns och Naturvårdsbyrån Tengboms för Stockholms stad. Här finns en fyllig historia, en landskapsanalys och ett förslag till utveckling och åtgärder. Programmet presenterades på ett samråd den 30 september, anordnat av Norrmalms stadsdelsförvaltning högst upp i Wenner-Gren Center, med härlig utsikt över hela Bellevue. I nr 3 av Hagabladet återgavs en bild ur programmet.

Programmet presenterades i ett antal punkter, bland andra:

– att minska biltrafiken inom parken, förbättra förutsättningarna för

gång- och cykeltrafiken samt att åter skapa delar av det historiska vägnätet,

– att lyfta fram Bellevueparken som en del av Nationalstadsparken samt parklandskapet kring Brunnsviken,

– att förstärka den historiska inriktningen mot Pipers landskapspark,

– att göra parken mer attraktiv som vistelseyta för besökare och boende i framtidens Stockholm,

– att utveckla parkens naturvärden och förstärka spridningszonen mellan Norra Djurgården och Ulriksdal och att bevara och gynna stora ädellövträd,

– att renodla Norra och södra pelousen med Haga som förebild. Fotbollsplanen föreslås flyttas till södra pelousens yta norr om Sveaplan,

Huvudtankarna i programmet känns välmotiverade, men naturligtvis kan det råda delade meningar om tolkningar och genomförande på flera punkter. Det är viktigt att samrådet fortsätter och att olika röster får göra sig hörda. Ett intressant alternativt förslag för utvecklingen av Bellevueområdet har utarbetats av Sture Koinberg och Greger Carpelan, båda sedan lång tid engagerade i Hagaparkens vård och bevarande. Det presenteras i nästa nummer av Hagabladet.

Frågan om fotbollsplanens placering bör särskilt diskuteras vidare. Både Kommittén för Gustavianska Parken och Haga-Brunnsvikens vänner har föreslagit att den så kallade "f.d. bensinstationstomten" väster om Wenner-Gren Center bör återfå sitt historiska namn Generalsbacken och sitt parklika utseende från den gustavianska tiden, innan kullen schaktades bort som grustag. Den av Stadsbyggnadskontoret föreslagna nya dragningen av Sveavägen mellan Sveaplan och Norrtull, som inkräktar på Nationalstadsparkens mark och Generalsbacken kan inte accepteras.

Vidare borde programmet ta upp hur Bellevue skulle påverkas om Värtabanen i en framtid läggs ned. Tillgängligheten till stränderna, som nu avskämmas genom de olika båtklubbarnas inhägnader, är också en fråga att utreda.

Närmast utarbetas nu en detaljplan för Bellevue norr om Värtabanen (den södra delen är tidigare detaljplane-lagd). Genomförandet beräknas ske successivt under perioden 2010–19, förutsatt att finansieringen kan lösas och förslaget antas i alla instanser. I.S.

MOBIL GUIDE TILL HAGA

DU HAR EN PERSONLIG guide till Hagaparken i din mobiltelefon!

Ett nytt sätt att enkelt få veta mer om allt man ser i parken har lanserats av Kungl. Djurgårdsförvaltningen i samarbete med bl.a. Solna stad. Den är lätt att använda och kostar ingenting. Man knappar in 08-551 171 70 på sin mobil och börjar lyssna!

www.guidetome.com/sv/hagahaga

Nya slottsarkitekter

UNDER ÅRET HAR TVÅ NYA SLOTTSSARKITEKTER för Haga och Ulriksdal utnämnts, Kolbjörn Waern (*foto till vänster*) med ansvar för de två slottsparkerna och Jan-Erik Ellfolk (*foto till höger*) med ansvar för byggnaderna. Tidigare har de olika slotten alltid haft en arkitekt som svarat för både hus och park. Den nya ordningen ger större utrymme för specialiserad kompetens. De två måste naturligtvis ha ett nära samarbete, eftersom byggnaderna och parkerna hänger så intimt samman.

Kolbjörn Waern har genom åren haft mängder av uppdrag att analysera underhållsbehov och tillgänglighet, göra vårdplaner och förslag till restaureringar och nytillskott i statliga och privata parker och anläggningar. Statens fastighetsverk, Fortifikationen, Vägverket och Banverket, länsstyrelser och kommuner har varit beställare, liksom privatpersoner, församlingar och stiftelser. Till de objekt som har störst likheter med Hagaparken hör Gunnebo slott utanför Göteborg, med fransk och engelsk park som anlades samtidigt med Hagaparken.

Kolbjörn Waern har publicerat

många artiklar och böcker inom sitt ämnesområde, och är en flitig föredragshållare både vid fackkurser och för allmänheten. Den 26 november fick Haga-Brunnsvikens vänner tillfälle att höra honom initierat tala om Hagaparkens förebilder i England. Waern visade vackra bilder från en studieresa han gjorde i våras och jämförde dels med Pipers teckningar från samma parker på 1700-talet, dels med Oswald Siréns fotografier från 1940-talet. Han fick också svara på många frågor om skötseln av Hagaparken och om planerna för anordningarna kring Haga slott.

Jan-Erik Ellfolk har sysslat med både nybyggnads- och ombyggnadsprojekt, och har gjort vårdprogram för olika typer av äldre byggnader. Meriterande för slottsarkitekttjänsten för Haga-Ulriksdal är bl.a. vårdprogrammen för Berga slott, bastionerna vid Uppsala slott, Residenset i Östersund och Hallwylska palatset i Stockholm. Han medverkade också i den prisade ombyggnaden av Östra stallet vid Storgatan för Riksantikvarieämbetets kontor samt ansvarade för ombyggnaden av det statliga byggnadsminnet Saltsjöbadens Observatorium till en friskola. Som slottsarkitekt är han delaktig i flertalet ombyggnadsprojekt på Haga och Ulriksdal.

Den som har bläddrat i bokverket *De kungliga slotten* har kunnat beundra Jan-Eriks vackert tecknade situationsplaner över de olika anläggningarna, senast i volymen just om Haga.

Gunnebo slott. Kolbjörn Waern har arbetat med rekonstruktionen av det brunna orangeriet och utarbetat programmet för upprustning av hela parkanläggningen.

Att pricka in i almanackan

ÅRSMÖTE

Onsdag den 31 mars

Haga-Brunnsvikens vänner har årsmöte på Paschens Malmgård, Bellevuevägen 10, kl. 18.30.

Lätt förtäring (130 kr).

Föredrag om Bellevue av stadsantikvarie *Ann-Charlotte Backlund*.

OFFENTLIGA RUM

Torsdag den 22 april

Föredrag av Stockholms nya stadsträdgårdsmästare *Pia Krensler*. Från Solna stad deltar parkansvarige *Marek Sroka*, från Kungl. Djurgårdsförvaltningen parkchef *Gunnar Björkman*. Haga Forum, kl. 18.30.

HAGADAGEN

Söndag den 30 maj

Alla goda krafter som vill hjälpa till är välkomna att kontakta ordf. Märtha Angert Lilliestråle på info@haga-brunnsviken.org.

Mer information om vårens programpunkter i kommande nummer av Hagabladet.

Med detta nummer följer pg-lapp för medlemsavgiften 2010. Betala gärna snart!

ORDINATION

MOTION

Vägen till bättre hälsa

ORDINATION: MOTION

Goda argument för en Hagapromenad!

Specialpris 149 konor

(ord. pris 250–300 kr).

Kontakta Brombergs förlag, och ange annonsen i Hagabladet 4/2009 som referens. Fax: 08–562 620 85. E-post: info@brombergs.se.

Albano – förslag och motförslag

Albano, som exploatörerna gärna kallar "det avrivna f.d. industriområdet", är aktuellt för ny bebyggelse. Frågan har stötts och blötts sedan slutet av 1990-talet, och de olika planförslag som har lagts fram har kommenterats och kritiserats från många håll, inte minst från Haga-Brunnsvikens vänner.

Akademiska Hus presenterade i våras ett förslag beställt från BSK Arkitekter med mycket tät kvartersbebyggelse som motsvarar de behov som Stockholms universitet och KTH fört fram, 100.000 kvm för 150–200 studentbostäder och tillhörande lokaler och service. Man åberopar den passus i lagen om Nationalstadsparken som säger att pågående verksamhet får kompletteras med tillkommande bebyggelse.

Som Kommittén för Gustavianska Parken framhållit nyligen är detta dock

en felaktig tolkning. Både den föreslagna täta kvartersbebyggelsen och dess användning strider mot lagen. Innebörderna på denna punkt framgår också klart av förarbetena. Endast en begränsad utbyggnad av befintliga verksamheter kan tillåtas, och karaktären av byggnader i park måste präglade miljön.

Haga-Brunnsvikens vännerns ordförande Märtha Angert Lilliesträle deltog i maj i ett rundabordsamtal med intressenterna för projektet, som anordnades av Akademiska Hus tidning "Kreativa rum", och återges i nr 2/09 av tidningen. Märtha framförde att föreningens kritik av tidigare förslag nu skärps, eftersom arkitekturen i det aktuella förslaget förtätats och utformats föga anpassad till miljön. Den höga exploateringen blockerar också de gröna förbindelserna mellan öst och väst.

Albano var också på tapeten på den konferens som Stockholms universitet anordnade den 29 oktober, *Green Urbanism*. Bengt O.H. Johansson framhöll Albanos långa historia, tiden före användningen som bangård och industritomt. Historiken har redovisats av Stadsbyggnadskontoret i tidigare planunderlag. Detta underlag utnyttjas knappast i det nya förslaget. Den parklika natur som präglade Albano under 1700-talet är väl känd och kan till del återuppväckas.

På konferensen presenterades också ett alternativt förslag – se nedan. Förslaget är en skiss som ska bearbetas ytterligare med lägre exploatering. Vi ser fram emot att följa projektets utveckling och följer med spänning hur våra myndigheter värnar Nationalstadsparken som nationellt intresse. *I.S.*

Patch Work

EN SOCIAL-EKOLOGISK IDÉSKISS

Vår idéskiss söker skapa ett konstruktivt möte mellan innerstaden och Nationalstadsparken och tydliggöra Albano som en mötesplats mellan Stockholms tre största universitet och en rad mindre högskolor. Samtidigt vill vi väva en social-ekologisk väv för att generera stads- och ekosystemtjänster.

Genom tre stråk och flera element väver PATCH WORK rumsliga samband mellan sociala, ekologiska och ekonomiska processer större än platsen själv. "Spårparken" med en omsluten grön bro över Roslagsvägen ger fotgängare, cyklister, fåglar, fjärilar och spårvagnar rörelsevägar mellan Norra Djurgården, Bellevue och Karolinska institutet. Nya experimentträdgårdar samsas med utökade kolonlotter från Söderbrunn. "Drottning Kristinas väg" förlängs och sammankopplar KTH med Albano och Universitet. "Roslagsesplanaden" länkar innerstaden med Nationalstadsparken och Universitet.

Esplanaden blir en grön artär med färre bilar och ett mittparti med gång-/cykelvägar och eventplatser. Träd och buskar underlättar fåglars rörelser mel-

En av skisserna för Albano i Patch Work-gruppens förslag. Diagonalt i bilden Roslagsvägen, med grön bro längst till böger. Brunnsviken till böger. Hela förslaget: www.kit-arkitektur.blogspot.com.

lan Nationalstadsparkens delar. En serie våtmarker anläggs som leds under esplanaden till Brunnsviken; längs småbåtshamnen grävs en kanal för vattenlevande arters rörelser. Byggnader för forskning och utveckling anläggs i böljande form med gröna tak längs med åsen i norr. Detta skapar sammanhängande park i en riktning (från Bellevue), och ett tydligt stadsrum längs den andra (Drottning Kristinas väg). Kulturhistoriska siktlinjer över Brunnsviken respekteras.

PATCH WORK vill generera forskningsmöten och innovation, öka pollinering och fröspridning, artikulera

parkens kulturhistoria, samt förstärka platsens offentliga karaktär och öka besöksantalet till Nationalstadsparken.

*Patch Work-gruppen,
genom Henrik Ernstson.*

Gruppen består av forskare från Stockholms universitet och KTH, tillsammans med KIT-Arkitektur: Stephan Barthel, Joban Colding, och Henrik Ernstson från Stockholm Resilience Centre, Stockholms universitet; Hanna Erixon, Sara Grabn och Lars Marcus från KTH Arkitekturskolan; samt Matts Ingman, Carl Kärsten, och Jonas Torsvall från KIT-arkitektur.